

Dosarul nr. 2ra-542/22
2-21053920-01-2ra-15042022

Prima instanță: (Judecătoria Bălți, sediul Central) N. Foma
Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu

Î N C H E I E R E

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Inspectoratul General
al Poliției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Goncearuc Vitali
împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului General al Poliției cu privire la
constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională
(penală), lezarea prezumției nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un
proces echitabil, repararea prejudiciului material și moral și compensarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 23 noiembrie 2021,

c o n s t a ț ă :

La 13 aprilie 2021, Goncearuc Vitali a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului General al Poliției cu privire la
constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională
(penală), lezarea prezumției nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un
proces echitabil, repararea prejudiciului material și moral și compensarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Goncearuc Vitali a menționat că la 10 aprilie 2018, de
către agentul constatator din cadrul Regimentului de Patrulare Nord a
Inspectoratului Național de Patrulare a Inspectoratului General al Poliției, a fost
întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție prevăzută de art. 228 alin. (6)
din Codul contravențional pentru faptul că la data de 10 aprilie 2018, pe la orele
09.00, a condus mijlocul de transport de model "Fiat Dublo", fiind montat și
exploatat dispozitivul de detectare a semnalelor mijloacelor de detectare și
determinare a vitezelor de deplasarea a autovehiculelor.

Prin decizia agentului constatator din 10 aprilie 2018, a fost sancționat cu amendă în mărime de 24 de unități convenționale, cu aplicarea a 3 puncte de penalizare.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 02 august 2018, a fost admisă contestația, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale, cu încetarea procesului din lipsa faptei și a probatoriului ce ar demonstra vinovăția.

Iar, prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2018, a fost respins recursul agentului constatator declarat împotriva hotărârii Judecătorei Bălți, sediul Central din 02 august 2018.

Astfel, reclamantul a invocat că a fost tras ilegal la răspundere contravențională, iar ca urmare i-a fost încălcat dreptul de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală), fiindu-i cauzat prejudiciu moral.

Goncearuc Vitali a solicitat constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională (penală), constatarea încălcării dreptului lui Goncearuc Vitali la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea și falsificarea dosarului contravențional (penal), încasarea de la Inspectoratul General al Poliției a sumei de 2 500 lei cu titlu de prejudiciu material, încasarea sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătorei Bălți, sediul Central din 06 iulie 2021, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Secrieru Vitalie (f.d. 101-102 Vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 22 iulie 2021, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Goncearuc Vitali.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Goncearuc Vitali de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) și lezarea prezumției de nevinovăție.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Goncearuc Vitali la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea și falsificarea dosarului contravențional (penal).

S-a încasat de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Goncearuc Vitali suma de 1 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Goncearuc Vitali suma de 1 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, pretențiile au fost respinse.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 23 noiembrie 2021, s-a respins apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției, s-a admis apelul declarat de Goncearuc Vitali, s-a casat hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 22 iulie 2021 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a încasat de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Goncearuc Vitali suma de 2 500 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 2 500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 1 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, pretențiile au fost respinse.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că în privința lui Goncearuc Vitali, la 10 aprilie 2018 a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 228 alin. (6) din Codul contravențional, iar prin decizia agentului constatator, a fost sancționat, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de 24 unități convenționale și 3 puncte de penalizare.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediu Central din 02 august 2018, s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție din 10 aprilie 2018 și decizia agentului constatator din 10 aprilie 2018 privind recunoașterea lui Goncearuc Vitali ca fiind vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 228 alin.(6) din Codul contravențional, din motiv că nu există fapta contravențională, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2018, a fost menținută fără modificări hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 02 august 2018.

La caz, instanța de apel a conchis că admiterea contestației depuse de către Goncearuc Vitali, cu anularea procesului-verbal întocmit la 10 aprilie 2018, denotă că la momentul sancționării contravenționale a reclamantului, agentul constatator nu a elucidat toate circumstanțele cauzei, inclusiv circumstanțele care indicau la întrunirea în fapta lui Goncearuc Vitali a semnelor constitutive a contravenției prevăzute de art. 228 din Codul contravențional, iar în consecință reclamantul eronat a fost sancționat, fiindu-i afectat dreptul la prezumția nevinovăției.

Astfel, instanța de apel a specificat că în atare circumstanțe, însăși anularea actelor privind tragerea la răspundere contravențională și sancționarea persoanei este o consecință a constatării, în esență, a acțiunilor incorecte ale agentului constatator, fiind o condiție respectată în sensul antrenării răspunderii autorității competente, prin urmare acestea constituie acțiuni, care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și respectiv îi oferă reclamantului dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestora.

Analizând pretenția reclamantului privind constatarea de către instanță a încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională (penală) și lezarea prezumției de nevinovăție, instanța de apel a constatat că aceasta, contrar concluziei primei instanțe urmează a fi respinsă, or, în prezenta speță sunt aplicabile prevederile art.2 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 potrivit cărora, caracterul ilicit al acțiunilor organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții se manifestă anume prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, încălcarea dreptului reclamantului a fost de facto constatat prin hotărârea Judecătorei Bălți sediul Central din 02 august 2018 prin care s-a anulat decizia agentului constatator și procesul-verbal cu privire la contravenție.

De asemenea, instanța de apel a considerat necesar de a respinge și pretenția reclamantului privind constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 &1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea și

falsificarea dosarului contravențional (penal) or, acțiunile imputate de către reclamant organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții și anume fabricarea și falsificarea dosarului contravențional urmează a fi cercetate în cadrul unui proces penal și nu în instanța de drept comun.

Astfel, instanța de apel a considerat întemeiate pretențiile reclamantului privind încasarea prejudiciului moral și material.

Totodată, instanța de apel a reținut că în litigiul dedus judecății, acordarea sumei de 10 000 lei solicitată de reclamant, ar înlătura caracterul de „satisfacție echitabilă” al despăgubirilor și nu ar atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege, astfel fiind, instanța de apel a considerat că suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral este suficientă pentru acoperirea prejudiciului cauzat reclamantului reieșind din natura juridică a faptelor imputate, gravitatea redusă a abaterilor care i-au fost incriminate în mod ilicit reclamantului, impactul minim pe care o astfel de sancțiune ar fi fost în măsură să-l cauzeze reclamantului precum și faptul că ultimul cu siguranță a obținut în mod cert o anumită satisfacție ca urmare a anulării de către instanța de judecată a deciziei de sancționare aplicate în privința sa.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciului material în sumă de 2 500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență judiciară suportate la examinarea contestației împotriva procesului-verbal și deciziei privind aplicarea sancțiunii contravenționale, instanța de apel a stabilit că la 05 iulie 2018, între CA ”Basisto Ghenadie” și Goncearuc Vitali a fost încheiat contractul de asistență juridică nr.30/2018, onorariul convenit al avocatului fiind de 2 500 lei, confirmat prin ordinul de plată seria DAA nr.07830462 din 31 iulie 2018 și ordinul de plată seria DAA nr.18165910 din 28 decembrie 2020.

La 30 martie 2022, Inspectoratul General al Poliției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul Inspectoratul General al Poliției, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, fiind interpretate eronat normele de drept material, precum și faptul că instanța de apel nu a luat în considerație argumentele și probele, prezentate și invocate.

De asemenea, a menionat că Goncearuc Vitali având acces liber la justiție și realizându-și dreptul său la un recurs efectiv, a obținut o satisfacție echitabilă prin anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și încetarea procesului, fiindu-i restabilite drepturile, deci în asemenea situație reclamantului nu i-au fost îngrădite careva drepturi prevăzute de lege.

Astfel, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar recunoașterea persoanei în calitate de contravenient sunt măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional și care nu încalcă în esență drepturile persoanei și nu cauzează prejudicii dacă nu sunt definitive și dacă nu prejudiciază iremediabil drepturile persoanei în privința căreia se întocmește procesul-verbal cu privire la contravenție.

Deci, recurentul a reiterat că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat în urma acțiunilor ilicite, sunt necesare unele condiții speciale, care în speță nu se atestă.

Or, în cadrul procesului contravențional vizat, reclamantul nu a fost reținut ilegal, în privința acestuia nu au fost aplicate măsuri preventive sub formă de arest, obligațiune de a nu părăsi localitatea sau țara, acesta nu a fost condamnat ilegal, precum și nu au fost limitate drepturile acestuia în urma acțiunilor de procedură.

Respectiv, la speță nu sunt întrunite nici unul din temeiurile prevăzute de art. 3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, ce ar atrage răspunderea statului, deoarece aceasta survine numai în cazurile prevăzute exhaustiv de norma indicată.

La 18 aprilie 2022, instanța de recurs a expediat în adresa intimăților copia recursului, fiind recepționat de Ministerul Justiției la data de 20 aprilie 2022 conform avizului de recepție (f.d. 56 Vol. II), iar plicul expediat în adresa lui Gonciaruc Vitali a fost restituit cu mențiunea ”nereclamat” (f.d. 58-59 Vol. II).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 23 noiembrie 2021, iar decizia motivată a fost expediată în adresa recurentului prin intermediul poștei electronice la data de 16 februarie 2022 (f.d. 217 Vol. I).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 30 martie 2022, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de

casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Inspectoratul General al Poliției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Inspectoratul General al Poliției.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh